

VLAAMS INSTITUUT
GEZOND LEVEN

Nieuwe regelgeving rookvrije publieke ruimte

16/02/2022 –
Vlaams Parlement

Visie Vlaams Instituut Gezond Leven

Inhoudstafel

1. Korte voorstelling Vlaams Instituut Gezond Leven vzw
2. Kadermethodiek Gezonde Gemeente
3. Hoe publieke ruimte verder rookvrij maken?

1.
Voorstelling Vlaams instituut Gezond Leven
Hoe werken wij? Kwaliteitsvolle gezondheidsbevordering

GEZOND LEVEN

Het Vlaams Instituut Gezond Leven

– Expertisecentrum

1. Partnerorganisatie van de Vlaamse Overheid

2. Bijdragen tot realisatie van gezondheidsdoelstellingen en gezondheidswinst

3. Via kwaliteitsvolle gezondheidsbevordering

GEZOND LEVEN

Website

www.gezondleven.be

GEZOND LEVEN

Kwaliteitsvolle gezondheidsbevordering

Wat zijn onze opdrachten?

- Verstrekken van informatie, documentatie en advies
- Ontwikkelen van methodieken
- Dissemineren van methodieken
- Ondersteunen van implementatie methodieken incl. deskundigheidsbevordering
- Uitvoeren van methodieken

GEZOND LEVEN

Via kwaliteitsvolle gezondheidsbevordering

Wat zijn onze thema's?

- Voeding en ondervoeding bij ouderen
- Beweging en sedentair gedrag
- Tabak
- Mentaal welbevinden
- Gezondheidsongelijkheid
- Gezondheid en milieu

GEZOND LEVEN

Het DNA van kwaliteitsvolle gezondheidsbevordering

- Ga voor een mix van strategieën
- Werk aan leefstijl en omgeving via gedragsinzichten
- Verklein gezondheidsongelijkheid
- Werk op maat van de setting
- Hou rekening met de behoeften van je doelgroep
- Heb oog voor gezondheidsthema's
- Werk evidence-informed
- Maak ethisch verantwoorde keuzes
- Pleit voor een gezond overheidsbeleid

Enkele van deze principes op enkele minuten: mix strategieën, settingwerking

GEZOND LEVEN

Mix van strategieën

4 strategieën van gezondheidsbevordering

- **Educatie**: informeren en sensibiliseren over een gezonde leefstijl en een gezonde omgeving
- **Omgevingsinterventies** willen de fysieke, sociale economische en politieke omgeving aanpakken die de gezondheid beschermt en gezond gedrag aanmoedigt
- **Regels en afspraken** scheppen duidelijkheid over wat er wel/niet verwacht wordt of toegestaan is op vlak van gezond en ongezond gedrag.
- **Zorg en begeleiding** verwijst naar het inbouwen van vroegdetectie, vroeg-interventie en kwaliteitsvolle doorverwijzing naar de zorg.

Om maximale gezondheidswinst te boeken is het aangeraden om een mix van strategieën te gebruiken.

De preventiestrategieën vind je ook terug in de gezondheidsmatrix.

GEZOND LEVEN

Waarom settinggericht werken?

- Groeiend inzicht in de rol van de leefomgeving voor gezondheid
- Makkelijker implementeren
- Makkelijker om doelgroepgericht te werken, meer kans op verkleinen gezondheidsongelijkheid …

- Settinggericht werken = werken aan gezondheid van mensen vanuit de leefomgeving waarin ze vertoeven, eerder dan vanuit thema's:
  - Scholen
  - Bedrijven
  - Lokale gemeenschappen
  - Gezinnen
  - Kinderopvang
  - Zorg en welzijn
  - …

GEZOND LEVEN

Meer info: https://www.gezondleven.be/kwaliteitsvolle-gezondheidsbevordering/dna-gezondheidsbevordering

GEZOND LEVEN

2.
Kadermethodiek Gezonde Gemeente

GEZOND LEVEN

Kadermethodiek Gezonde Gemeente

- Gezonde Gemeente is niet alleen label, maar in de eerste plaats kadermethodiek:
  - Kader om langetermijngezondheidsbeleid te voeren in de gemeenten. Onder meer een coherent en duurzaam rookbeleid dat inzet op een mix van strategieën

- Onderscheid kadermethodiek en Generatie Rookvrij:
  - Generatie Rookvrij: argument/doelstelling
  - Gezonde Gemeente: breder kader, zet in op een mix van strategieën en andere principes DNA gezondheidsbevordering. Kadermethodiek = instrument/werkwijze/houvast om tot een duurzame en brede aanpak en resultaat te komen en die te behouden

GEZOND LEVEN

Kadermethodiek Gezonde Gemeente

- Kadermethodiek Gezonde Gemeente en bijbehorende instrumenten worden voorlopig nog ingezet, maar kader wordt al 2 jaren niet meer aangepast aan lokale context en evidence:

    - **Niet meer geüpdatet** als gevolg van gebrek aan structurele/financiële ondersteuning
    - Lokaal is er nood aan geüpdate materialen + instrumenten
    - Er is ook nood aan ondersteuning/deskundigheidsbevordering Logo's en lokale besturen (anders geen vernieuwing/vooruitgang)

GEZOND LEVEN

Kadermethodiek Gezonde Gemeente

- Meeste gemeenten kennen methodiek en werkwijze van Gezonde Gemeente: 270 onderschreven het charter
- Logo's gebruiken Gezonde Gemeente als leidraad/kader bij begeleiding gemeenten afgelopen jaren

- Lokaal beleidsniveau/Health in all Policies/verkiezingen 2024: zeer belangrijk voor thema gezondheid
- + link met Gezonde Gemeente
    - Doel: onder meer roken en tabaksgerelateerde gezondheidsongelijkheid terugdringen

https://www.gezondleven.be/settings/gezonde-gemeente

GEZOND LEVEN

3.
Hoe publieke ruimte verder rookvrij maken?

GEZOND LEVEN

Ambitie Generatie Rookvrij: zoveel mogelijk plaatsen waar veel kinderen komen rookvrij maken

GEZOND LEVEN

Gezond Leven werkt mee aan de ambitie van Generatie Rookvrij

Algemene ondersteuning om je terrein rookvrij te maken

DOWNLOAD

Ondersteuning om je speelterrein rookvrij te maken als gemeente

DOWNLOAD

Ondersteuning om je sportterrein rookvrij te maken als sportclub

DOWNLOAD

GEZOND LEVEN

Gezond Leven werkt mee aan de ambitie van Generatie Rookvrij

Ondersteuning om het terrein van je jeugdvereniging rookvrij te maken

DOWNLOAD

Ondersteuning om je kinderboerderij rookvrij te maken

DOWNLOAD

GEZOND LEVEN

Gezond Leven is partner van Generatie Rookvrij en zet er actief op in

- Een positief en uitnodigend project: brede maatschappelijke steun, positieve communicatie, wegblijven van polarisatie rond verbodsbepalingen, roker niet met de vinger wijzen, maatschappelijke beweging die van onderuit groeit
- Onderscheid maken tussen omgevingen direct gelinkt aan kinderen/jongeren en andere omgevingen
    - onder meer op basis van routekaart van Generatie Rookvrij: https://www.generatierookvrij.be/sites/default/files/GeneratieRookvrij_Routekaart_v2.pdf.

GEZOND LEVEN

Gezond Leven is partner van Generatie Rookvrij en zet er actief op in

- Linken aan een rookbeleid in settings met een uitgesproken voorbeeldrol naar kinderen/jongeren (en brede publiek) toe:
    - Rookverbod in perimeter rond **scholen**: integreren binnen rookbeleid en nagaan met scholen en andere betrokken partijen (lokale besturen …) wat mogelijk/wenselijk is
    - Idem voor **ziekenhuizen**: pilootproject loopt, inzet is een duurzaam rookbeleid als randvoorwaarde voor flinke stappen vooruit en op termijn een rookverbod

GEZOND LEVEN

Andere omgevingen die een specifieke aanpak vragen

- Openbaar vervoer: haltes trein, tram en bus
- Lokale besturen: omgeving gebouwen, omgeving sportterreinen, stranden …
- Semi-publieke ruimte: dierentuinen, pretparken
- Privé-sector: terrassen horeca, omkadering kinderopvang …
- Drukke evenementen buiten …
- Gevangenissen
- ….

GEZOND LEVEN

Andere omgevingen die een specifieke aanpak vragen

Wanneer wel/niet rookvrij maken?

- Aanwezigheid kinderen (zien roken, doet roken) is niet overal voldoende als criterium (bv. winkelstraten rookvrij maken zou positieve kader Generatie Rookvrij uithollen)
- Geen algemeen rookverbod in de publieke ruimte. Nagaan welke specifieke delen (semi-)publieke ruimte (en privé-ruimte) wel rookvrij kunnen worden en onderbouwen met goede argumenten
- Criteria onderzoeken, (toekomstige?) wettelijke basis nagaan, draagvlak inschatten … : **Alliantie is beschikbaar om advies te geven**

GEZOND LEVEN